

N:o 6.

Af herr **Räf**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sofplatser för tredje klassens passagerare å statens järnvägar.

I anledning af en min motion till förra årets riksdag beslöt Andra Kam-maren för sin del på framställning af sitt tredje tillfälliga utskott att hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida det å statens järnvägar lämpligen kan beredas resande i tredje klass tillfälle att emot skälig afgift erhålla sofplatser för resor under nattetid, samt att Kungl. Maj:t därefter vidtager de åtgärder, till hvilka denna utredning kan gifva anledning. Då detta Andra Kammarens beslut delgafs Första Kammaren, hänvisades det af denna till sitt andra tillfälliga utskott, som i sin ordning och efter en i motionens syfte välvillig motive-ring hemställde, att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens i ärendet fattade beslut, hvilken hemställan också bifölls af Första Kam-maren.

Att denna min motion vann så stora sympatier talar för, att den afser att fylla ett allmänt känt behof. Det talar också för, att motionen innebär en från social synpunkt fullt berättigad fordran. Jag upprepar i detta afseende, hvad jag sade i motionen: Hvad berättigar första och andra klassens passagerare att köpa sofplatsbiljetter? Jo, det göra dessa klassers respektive vanliga biljetter för resan. Men det verkar aldrig fördelaktigt att vägra »tredje klassens folk», hvad man förut medgifvit åt både första och andra. Och tredje klassens folk har sannerligen icke mindre behof af hvila än första och andra. Jag tror, att det för Första Kammaren icke

varit olämpligt eller skadligt, om dess utskott och kanske därmed kammaran själf fäst sig litet mera vid denna sida af saken.

Men min framställning i denna sak erhåller sin styrka ej blott från dess sakliga och moraliska berättigande; Första Kammarans utskott medgifver, att den också innebär en från »kommunikationssynpunkt beaktansvärd fråga» och att t. o. m. kungl. järnvägsstyrelsen just ifrån den synpunkten haft sin uppmärksamhet riktad på den.

Om nästan alla de anmärkningar, samma utskott därefter framställer och grundar sin hemställan om afslag på, kan man, synes det mig, säga, att de mera motivera Andra Kammarans beslut om bifall än Första Kammarans om afslag på hemställan om »att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning» — — samt därefter vidtaga »de åtgärder, till hvilka denna utredning kan gifva anledning» i saken i fråga. Sannolikt skulle t. o. m. kungl. järnvägsstyrelsen behöfva ej blott teoretiskt utan i mindre skala äfven praktiskt låta utreda saken. Huru många tredje och andra klass passagerare, som skulle använda sig af tredjeklass sofvagn, huru många tredje klass passagerare, som af brist på tredje klass sofvagn nu vägra att göra nattresor m. m., är ju allt saker, hvarom man knappast kan bilda sig en föreställning genom annat än direkta försök. Af tidningsnotiser har jag dock sett, att man på en af Västergötlands privatbanor har gjort några försök med sofplats åt tredje klassens passagerare, och att försöket utfallit till synnerligt stor belåtenhet för alla parter.

Den farhågan för svårigheten att finna fullt lämpliga konstruktioner för inredningar af sofplatser i tredje klassens vagnar, hvilken tyckes föresväfvat Första Kammarans utskott, synes mig också mera kunna framkalla arbete och kanske någon allmän täflan uti att få detta problem löst snarast möjligt och på det mest fördelaktiga sätt. Säkerligen skulle Riksdagens beslut i öfverensstämmelse med dess Andra Kammarare i hög grad befordra problemets lösning.

Hvad den ekonomiska sidan beträffar, så kan den omöjligen bestämmas utan försök. Till dess har man fullt ut lika stor anledning säga, att lämpliga sofplatser på 3:dje klassens vagnar skulle så mycket utvidga trafiken, att den medförde vinst som att säga motsatsen.

Och då Första Kammarans utskott stöder hemställan om afslag på »ännu icke fullt utrönta reformer, såsom införande af zontariff för resande, — — elektrificering af statens järnvägar, godstaxornas omarbetande, byggande af inlandsbanan m. m.», så synes det mig, att man sökt skäl, där inga skäl finnas emot det af mig framställda förslaget till försök med 3:dje

klassens sofvagnar. Det vore väl just synnerligen önskvärdt, om den frågan vore åtminstone försöksvist löst, tills man skall beställa personvagnar till inlandsbanan, som i likhet med banorna i Ryssland och Finland under långa sträckor går igenom ganska obebyggda delar. Talet om zontariffen och elektrificeringen anser jag mig ej behöfva bemöta.

Första Kammarens utskott säger slutligen, att »en utredning i föreliggande fråga — — icke vinnes på mer än tvenne vägar, nämligen antingen genom tillgodogörande af den utländska erfarenheten eller genom experiment», men tillägger, att »tillämplig erfarenhet från andra länder ej förefinnes», hvadan man är »uteslutande hänvisad till att förskaffa sig sådan i eget land». Äfven efter dessa ord i motiveringen skulle man nästan hafva väntat sig en tillstyrkande hemställan till min framställda »från kommunikationssynpunkt beaktansvärda fråga», men det har i alla fall blifvit afslag.

Emellertid vågar jag fortfarande på grund af såväl moraliska som andra skäl och nu förstärkt af Andra Kammarens beslut samt den enligt min mening i många afseenden tillstyrkande motivering, som Första Kammarrens tillfälliga utskott gifvit min motion, hemställa,

att Riksdagen ville uti skrifvelse hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida det å statens järnvägar lämpligen kan beredas resande i tredje klass tillfälle att emot skälig afgift erhålla sofplatser för resor under nattetid, samt att Kungl. Maj:t därefter vidtager de åtgärder, till hvilka denna utredning kan gifva anledning.

Stockholm den 16 januari 1909.

E. Räf.